

Verslag van de ecologische begeleiding van het Oranjewoud Festival 2023

Projectnaam	Ecologische begeleiding Oranjewoud Festival 2023	Opdrachtgever	Oranjewoud Festival
Projectnummer	23E1006	Contactpersoon	De heer E. Feenstra
Documentnaam	2023-23E1006- Ecologische_Begeleiding_Oranjewoud_Festival_2023	Auteur(s)	De heer G. Tamminga (GT)
Datum	25 september 2023		

Inleiding

Aanleiding

Oranjewoud Festival heeft MORV adviseurs gevraagd om te beoordelen of het organiseren en uitvoeren van Oranjewoud Festival 2023 ecologisch verantwoord is. Om dit te kunnen beoordelen, is er, net als vorig jaar, een bureaustudie, een veldonderzoek en een veldbegeleiding uitgevoerd. Het Oranjewoud Festival is de afgelopen jaren (behalve één jaar vanwege de COVID-pandemie) georganiseerd in de maanden mei/juni. Wat de organisatie van het festival betreft stralen de maanden mei en juni de meeste charme uit voor muziek als natuurbeleving. Als gevolg van de activiteiten kan de druk op de natuur echter hoog zijn. Daarom is een goede ecologische afstemming en begeleiding noodzakelijk. De jaarlijkse ecologische begeleiding is een vervolg op de quickscan die is uitgevoerd door Altenburg & Wymenga (2015) en rapportages/notities van de afgelopen jaren. Hierbij geldt dat de verslagen van de ecologische begeleiding van een voorgaand jaar dienen als quickscan voor het daaropvolgende jaar.

Plannen

Het terrein van het Oranjewoud Festival 2023 is in grote lijnen gelijk aan de editie van 2022. Voor een detailtekening wordt verwezen naar bijlage 1 en 2. Het Oranjewoud Festival wordt georganiseerd van vrijdag 26 mei 2023 tot en met maandag 29 mei 2023.

Uitvoering

De ecologische begeleiding bestaat uit een bureaustudie en veldwerk. Voor de bureaustudie wordt er gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsgegevens, zoals verspreidingsatlassen en verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP). De NDFP bundelt, uniformeert en valideert natuurgegevens in Nederland van meer dan 100 databanken. De verspreidingsinformatie uit atlassen zijn gevalideerde gegevens. Deze gegevens brengen ingevoerde waarnemingen in Nederland in kaart van beschermde planten- en diersoorten. Deze informatie is echter niet geheel nauwkeurig en is vaak niet te herleiden naar het projectgebied. De waarnemingen hebben meer betrekking op de regionale verspreiding, die weergegeven is in atlasblokken (5x5 km). De soortgegevens uit de verspreidingsatlassen geven vaak alleen een indicatie van het voorkomen van de soort in de omgeving en zeggen niet specifiek iets over het voorkomen van de soort in het projectgebied.

Veldbezoeken

Vanaf vastgestelde data zijn veldbezoeken uitgevoerd door de ecooloog of een door de ecooloog aangestelde deskundige. De veldbezoeken vinden plaats door middel van terreinverkenning op mogelijke ecologische conflicten, bestaande uit een fauna-inventarisatie (specifiek aandacht voor broedvogelinventarisaties) en een flora-inventarisatie.

Aandachtspunten:

- Wanneer vastgesteld werd dat de geplande activiteiten ecologisch gezien overlast zouden veroorzaken, is er contact met de organisatie van het Oranjewoud Festival opgenomen, zodat er in overleg naar passende maatregelen gezocht kon worden.
- De broedvogelmonitoring is, op verzoek van de provincie, tot vlak voor aanvang van het Oranjewoud Festival doorgegaan.
- De inspectie van de ooievaarsnesten is verscherpt uitgevoerd, om mogelijk eerder te kunnen ingrijpen.

Het Oranjewoud Festival

Het Oranjewoud Festival is een festival dat bedoeld is voor mensen die klassieke muziek willen horen, voelen en beleven (of willen kennismaken met) en zich willen laten verrassen. Er worden concerten in en om het Parklandschap Oranjewoud georganiseerd, zowel in landgoederen als in de buitenlucht. In de Overtuin vindt de proeftuin plaats, waar licht alcoholische dranken worden geschonken en hapjes worden verkocht.

Het gehele evenement (inclusief op- en afbouw) vindt plaats aan het einde van het broedseizoen. De natuurlijke omgeving van het Parklandschap Oranjewoud vormt een essentieel onderdeel van het festival. De organisatie van het Oranjewoud Festival is zich bewust van de grote toegevoegde waarde van de natuur voor het publiek en de creatieve makers, maar tegelijk ook van de kwetsbaarheid. Om te voorkomen dat de natuur wordt verstoord, wordt het Oranjewoud Festival sinds 2016 onafhankelijk ecologisch begeleid. De jaarlijkse ecologische begeleiding is een vervolg op de quickscan, uitgevoerd door Altenburg & Wymenga (2015) en de rapportages/notities van voorgaande jaren.

Het beleid van het Oranjewoud Festival is terug te vinden op de website van de organisatie. De rapporten van voorgaande jaren zijn bij de organisatie op te vragen. Bij het opstellen van de notities is diverse literatuur gebruikt, zoals vermeld in de literatuurlijst. Ook de literatuur uit voorgaande jaren is genoemd.

Ecologische begeleiding

Algemeen

In dit deel van de rapportage worden de bevindingen van de bureaustudie en de veldbezoeken beschreven. Het kan voorkomen dat er tijdens het veldbezoek al een conclusie is getrokken c.q. een maatregel is genomen. Significante maatregelen zijn hieronder ook beschreven.

Uitvoering

Bureaustudie 24 februari 2023

Voor de bureaustudie is er gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsgegevens, zoals verspreidingsatlassen en verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (zie inleiding). Uit deze studie zijn geen nieuwe gegevens naar voren gekomen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Veldbezoek 1: 17 maart 2023

(Broed-)vogels

Ten opzichte van vorig jaar zijn er geen nieuwe soorten waargenomen. De waarnemingen zijn identiek qua soorten. Qua aantallen lijkt de stijging uit de voorgaande jaren door te zetten. Voorzichtig mag de conclusie getrokken worden dat de broedvogeldichtheid hoger wordt.

Aandachtspunt:

De ooievaars van vorig jaar zijn terug. Naast de drie paren van vorig jaar heeft zich een vierde paar gevestigd.

Otter

In de Overtuin zijn wederom ottersporen aangetroffen (nabij de waterinlaat).

Eekhoorn

Bij de vijver, bovenin een beuk, is een eekhoornnest aangetroffen.

Boommarter

Er zijn sporen van de boommarter waargenomen. De vestigingsplaats is (nog) niet waargenomen.

Vleermuizen en vogels (locatie Museum Belvédère)

Museum Belvédère is in het bijzonder geïnspecteerd op bewoning door vleermuizen en broedindicerende waarnemingen van vogels. De wanden van het museum zijn bekeken. Er zijn diverse uitwerpselen van vogels waargenomen, wat lijkt te wijzen op rustplaatsen. Verder zijn hier een paar territoriale witte kwikstaarten gezien en aan de oostzijde van het museum waren pimpelmezen en huismussen bezig met het aanslepen van nestmateriaal. Opgemerkt wordt dat, ondanks dat het voor een vleermuizenonderzoek nog vroeg in het seizoen is, als gevolg van een relatief hoge temperatuur een vleermuisonderzoek is verricht. De bevindingen hieruit geven alvast een beeld. Later in het seizoen worden de resultaten geverifieerd.

Weidevogels (locatie naast Museum Belvédère)

Op het weiland is door de organisatie een uitvoering met windharpen gepland. Uit ecologisch oogpunt is deze locatie op voorhand uitgesloten. Alleen wanneer er geen verstoring optreedt, kan op deze locatie een uitvoering plaatsvinden. Het is een weidevogelgebied met een behoorlijke bezetting (2022), 11 paar kievit, 2 paar scholekster, 3 paar tureluur. Volgens de wetgeving kunnen hier, met uitzondering van agrarische werkzaamheden, tot half juni geen activiteiten plaatsvinden.

Dit jaar zijn er intussen 5 paar kievit, twee paar tureluur en 1 paar scholekster waargenomen. Ten opzichte van vorig jaar is het landgebruik veranderd. Vorig jaar was er een groot areaal maisakker en een klein deel grasland. Dit jaar is er alleen grasland.

Door het huidige gebiedsgebruik zijn de voortekenen voor de weidevogels niet positief. De predatiedruk (ooievaar, vos, marter en das) in dit gebied is hoog. Ten opzichte van maïsland is er in de “nieuwe” situatie, grasland, minder schuilgelegenheid.

Om de voorstelling mogelijk toch door te laten gaan, is er meteen gekeken naar een alternatieve locatie. Deze is gevonden en is aan de organisatie voorgesteld en besproken, zie de onderstaande foto's.

Foto 1. Ongeschikte locatie (oostzijde museum)
(Bron beide foto's: G. Tamminga)

Foto 2. Alternatieve locatie (westzijde museum)

Bijzonderheden tijdens veldbezoek

Er zijn drie koppels middelste bonte specht met broedindicerend gedrag waargenomen, dit kan een vestiging betekenen. Hierdoor komt het totaal in het gehele (plan)gebied op zeven koppels. Landgoed Oranjewoud en Landgoed Oranjestein zijn in deze telling meegerekend.

Veldbezoek 2: 11 en 12 april 2023

Het tweede veldbezoek is een vervolg op de waarnemingen en conclusies vanuit het eerste veldbezoek.

(Broed-)vogels

De bonte vliegenvanger is terug en heeft zich meteen weer gevestigd in het bos ten westen van de vijver. Op dit moment zijn er geen bijzonderheden met betrekking tot deze soort.

Drie paar middelste bonte spechten hebben zich gevestigd in de Overtuin. Tijdens het eerste bezoek waren ze al broedindicerend waargenomen, nu wederom.

Vooran in de Overtuin is er een ooievaarspaar bijgekomen, in ieder geval een jonge man, die probeert een bouwsel te maken. Het bijbehorende vrouwtje is nog niet waargenomen. 's Middags is door een ooievaaronderzoeker (Sovon) een jong vrouwtje waargenomen. Er zijn vorderingen met het nest. Dit paar is dusdanig laat begonnen (en nog zo jong) dat het maar de vraag is of hun broedpoging succesvol gaat worden. Ervaringen uit eerdere jaren en bijbehorende informatie van de onderzoeker geven weinig hoop. Negen van de tien jonge koppels brengen in hun eerste poging geen jongen groot. De vestiging heeft wel gevolgen. Het terrein dient rondom de vestigingsboom afgezet en mogelijk anders ingedeeld te worden. Dit is doorgegeven aan de organisatie.

Otter

Halverwege de Overtuin is het otterspoor nog steeds aanwezig. Er zijn echter geen verse spraints aangetroffen, ook niet in de nabijheid van het spoor.

Eekhoorn

Het eekhoornnest (zie veldbezoek 1) lijkt onbewoond, wat duidt op een zogenaamd “speelnest”.

Boommarter

De vermoedens voor een mogelijke vestigingsplaats (zie veldbezoek 1) zijn onderzocht. Dit blijkt geen vestigingsplaats van de boommarter te zijn. De vermoedelijke vestigingsplaats van de boommarter is derhalve uitgesloten.

Vleermuizen en vogels (locatie Museum Belvédère)

De witte kwikstaarten (zie veldbezoek 1) hebben zich niet gevestigd. Zowel het pimpelmeespaar als de drie paar huismussen (nu het aantal kunnen vaststellen) hebben zich gevestigd aan de oostzijde van het museum. Gisteravond is ook een eerste vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het resultaat daarvan is een foeragerende gewone dwergvleermuis, die afkomstig is uit de wijk aan de westzijde van het museum.

Weidevogels (locatie naast Museum Belvédère)

Vanaf de weg heeft er een weidevogelinspectie plaatsgevonden. Met een verrekijker is het land afgespeurd en er is scherp geluisterd. Bij deze weidevogelinspectie zijn geen weidevogels waargenomen en/of gehoord.

Veldbezoek extra: 14 april 2023, samen met een vertegenwoordiger van Gemeente Heerenveen

Samen met een vertegenwoordiger van gemeente Heerenveen is het gehele terrein bekeken. Hierbij is uitleg gegeven over de werkwijze, zijn diverse objecten bezocht, waar ook uitleg over gegeven is, en zijn een aantal aandachtspunten uit de vorige veldbezoeken nader bekeken.

Buiten de Overtuin, langs de aanvoerroute naar de ommuurde tuin is een ooievaarsnest van de boom gewaaid. Het koppel is intussen bezig een nieuw nest te maken. Verder waren er geen bijzonderheden ten opzichte van twee dagen terug.

Een aanvullende weilandinspectie leverde geen positieve resultaten op (geen vogels meer aanwezig). Naar aanleiding hiervan is er contact geweest met de nazorgcoördinator van de Vogelwacht. De nazorgers van dit gebied hadden dit ook al bij de nazorgcoördinator gemeld. Wanneer dit zo blijft, kan de voorstelling op deze locatie toch doorgaan en hoeft er niet uitgeweken te worden naar de alternatieve locatie.

25 april 2023

Op verzoek van de provincie is er een Aerius-berekening uitgevoerd (PLANN-ingenieurs, 15 mei 2023).

Veldbezoek 3 (extra): 1 mei 2023, samen met de organisatie en een inwoner van Heerenveen

Een inwoner van Heerenveen heeft zijn zorgen geuit bij de organisatie (telefonisch) met betrekking tot de flora en fauna in relatie tot het Oranjewoud Festival. Op verzoek van de organisatie heeft de rondgang van 1 mei 2023 met de betreffende persoon plaatsgevonden.

(Broed-)vogels

In de Overtuin zijn de eerste jonge spreeuwen waargenomen. De boomklever zit stevig te broeden en er is nog een enkele roffelende bonte specht gehoord. De middelste bonte spechten laten zich niet meer horen, maar hebben het territorium ingenomen en zijn overgegaan tot broeden. De bonte vliegenvanger is overgegaan tot broeden, er is nog een enkele man die zingt. De ooievaars zitten stevig te broeden.

De ijsvogel heeft haar broedgang aan de oostzijde van de Overtuin, aan de zijde van Landgoed Oranjestein gegraven. Dit betekent dat de container en de slang voor de toiletwagen 5 m moeten worden verlegd ten opzichte van de geplande plek. Hiermee blijft er een veilige afstand van ongeveer 25 m gehandhaafd (ruim voldoende om verstoring te voorkomen). De slang kan door de “waterafvoergoot” in de “bermbegroeiing” worden getrokken.

Eekhoorn

De eekhoorn was druk aan het foerageren en is later waargenomen met een mosbal in de bek. De eekhoorn verdween naar de achterzijde van de Overtuin. Het nest in de beuk (zie veldbezoek 1) is verder in verval geraakt, waaruit definitief de conclusie getrokken kan worden dat deze buiten gebruik is.

Overtuin algemeen

De bezorgde inwoner heeft telefonisch aangegeven dat er zeldzame planten en dieren aanwezig zouden zijn waarvan de organisatie en de ecooloog mogelijk niet op de hoogte zouden zijn. Tijdens de rondgang zijn er geen nieuwe soorten gemeld/aangewezen dan de soorten die al in beeld waren.

Nachtegaal (locatie zuidzijde Museum Belvédère)

Het kanaal en de hakhoutbosjes achter Museum Belvédère zijn geïnventariseerd. Buiten de algemene soorten is een opvallende waarneming dit jaar wederom de nachtegaal. Het resultaat betrof vijf zingende nachtegalen.

Weidevogels (locatie naast Museum Belvédère)

In het weiland zijn geen weidevogels meer gevestigd. Wanneer dit zo blijft, kan de voorstelling op deze locatie doorgaan en hoeft er niet uitgeweken te worden naar een alternatieve locatie.

Bijzonderheid

Omdat een nieuw (jong) ooievaarspaar zich in de Overtuin (proeftuingebied) gevestigd heeft, is er een aanpassing gedaan in de inrichting ten behoeve van het vrijhouden van het gebied onder het nest (zie bijlage 3).

Tussentijdse conclusie

Wanneer er geen veranderingen komen in de bezetting van de vogels, broedplaatsen, etc., kan de conclusie worden getrokken dat er geen zwaarwegende ecologische argumenten zijn om verdere aanpassingen te treffen en/of onderdelen te verplaatsen/af te gelasten. De monitoring blijft, zoals afgesproken, doorgaan tot en met de uitvoering van het Oranjewoud Festival.

Veldbezoek 4: 12 mei 2023

Ooievaars

Vooraf: via de landelijke werkgroep is ons ter ore gekomen dat het niet goed gaat met de jonge ooievaars. Veel sterfte door het koude voorjaar en de vele regen. Naar aanleiding van dit bericht is in overleg met de organisatie besloten meer te (laten) posten bij beide nesten en, indien mogelijk, met de drone een nestinspectie uit te voeren. De nestinspectie zal moeten plaatsvinden bij wisseling van de wacht (broeden/warmhouden), omdat de ooievaars bij het wisselen gaan staan en er geen verstoring optreedt. Tijdens het broeden van de ooievaar (zittend op het nest), waarbij de drone boven het nest hangt, zal ook niet of nauwelijks verstoring optreden.

De ooievaarsdeskundige heeft op het achterste (laatste) nest in de proeftuin nog geen beweging van jongen waargenomen. Op het voorste nest (bij de ingang) is wel beweging waargenomen. Opvallend is dat alle vier de oudervogels bijzonder nat en smerig zijn.

Bij de wisseling van de wacht zijn beide nesten geïnspecteerd met een drone. Beide nesten zijn opvallend nat, de oudervogels van het voorste nest proberen van alles om het nest droog te krijgen, (veel wapperen, oud nestmateriaal verwijderen en weer nieuw aanbrenge(n)). In het achterste nest lijkt water te staan.

Overige vogels

De kool- en pimpelmezen hebben jongen, er is veel aanvoer van rupsen. Ook diverse boomklevers zijn druk met het aanslepen van voedsel.

Veel andere broedvogels zijn bijzonder rustig, wat inhoudt dat ze volop broeden en er nog geen jongen aanwezig zijn. Langs het kanaal achter het museum zitten intussen 7 mannetjes van de nachtegaal te zingen.

Veldbezoek extra: 19 mei 2023, samen met een vertegenwoordiger van Staatsbosbeheer

Samen met een vertegenwoordiger van Staatsbosbeheer is het gehele terrein geïnspecteerd. De werkwijze van de veldbezoeken is uitgelegd en er zijn diverse objecten bekeken, waar tevens uitleg over gegeven is.

Veldbezoek 5: Samenvatting van 23, 24 en 25 mei 2023

Er zijn meerdere dagen drone-opnames gemaakt van de ooievaarsnesten. Het gaat goed met de jongen. Verder is een algehele schouw uitgevoerd. Er zijn geen bijzonderheden/aanvullingen ten opzichte van de vorige bezoeken.

Samen met de organisatie van het Oranjewoud Festival is er een lichtschouw uitgevoerd en tegelijk zijn er vleermuisopnames gemaakt. Hierbij werden opvallend weinig vleermuizen waargenomen in de Overtuin.

Met betrekking tot de plaatsing van de lampen is voor een aantal plaatsen het advies gegeven om het licht anders te richten in verband met broedende vogels en/of vleermuizen. De organisatie heeft hier gehoor aan gegeven door de lampen anders te plaatsen en/of te richten.

Bij het museum is een vleermuisinspectie uitgevoerd. Hierbij is één waarneming van een gewone dwergvleermuis (aan de zuidzijde van het museum) gedaan. De vleermuis vertrok regelmatig westwaarts, richting woonwijk en verscheen ook regelmatig vanuit westzijde, wat duidt op vestiging in de woonwijk.

Veldbezoeken tijdens het Oranjewoud Festival: 26, 27, 28 en 29 mei 2023

Het gehele terrein van het Oranjewoud Festival is tijdens de voorstellingen “geschouwd”. Bij de schouw op de eerste avond was de FUMO aanwezig. De ooievaars foerageren en voederen behoorlijk en de jongen groeien goed. Het gedrag van de ooievaars impliceert geen verstoring als gevolg van het aanwezige publiek en de activiteiten.

Tijdens de uitvoeringen zijn vleermuisopnames gemaakt. Hierbij werden opvallend veel vleermuizen waargenomen ten opzichte van de inspectie vóór het Oranjewoud Festival. Zeer waarschijnlijk is dit het gevolg van de vele vliegende meikevers en andere insecten (prooidieren voor de vleermuizen).

Bijzonderheid

Op alle dagen van de uitvoeringen zijn verse graafsporen (aangeduid met foerageersporen) van de das waargenomen in grote delen van de Overtuin,.

Veldbezoek 13: 2 juni 2023

Er is een algehele nacontrole uitgevoerd. Hierbij zijn geen noemenswaardige bijzonderheden ten aanzien van de flora en fauna aangetroffen/waargenomen.

Maatregelen, aandachtspunten en conclusies

In de onderstaande tabel zijn alle waarnemingen uit het veld ingevoerd. Tevens zijn de maatregelen genoemd (laatste kolom) die uitgevoerd dienen te worden bij deze waarneming. Dit zijn maatregelen die genomen dienen te worden om verstoring/overtreding te voorkomen. De genoemde nummers in de kolom maatregelen van tabel 1 corresponderen met de nummers in tabel 2.

Tabel 1: Soorten per deellocatie en te treffen maatregel(-en)

Soorten per deellocatie	Aanwezig	Uitgevlogen (voor OF)	Maatregel
Overtuin			
Bonte vliegenvanger	X		4
Boomkruiper	X		4
Boomklever	X		4
Bosuil	X		-
Grauwe vliegenvanger	X		-
Groene specht	X		4
Grote bonte specht	X		4
IJsvogel	X		4 en 5
Koolmees	X	X/-	4
Merel	X	X/-	4
Middelste bonte specht	X		4
Ooievaar	X		2
Pimpelmees	X	X/-	4
Roodborst	X	X	4
Spreeuw	X	X	4
Vink	X	X	4
Winterkoning	X		4
Zanglijster	X	X/-	4
Zwartkop	X	X	4
Moestuin (ommuurde tuin)			
Boomklever	X	X	4
Fitis	X	X	4
Ooievaar	X		2
Roodborst	X	X	4
Spreeuw	X	X	4
Tijftjaf	X	X	4
Vink	X	X	4
Museum Belvédère			
Geen broedvogels aanwezig			
Kanaal Museum Belvédère			
Fitis	X	X	4
Merel	X	X/-	4
Nachtegaal	X		4

Rietzanger	X		4
Roodborst	X	X	4
Tuinfluitier	X		4
Vink	X	X	4
Wielewaal (buiten het gebied)	X		-
Wilde eend	X	X	4
Winterkoning	X		4
Zanglijster	X	X/-	4
Zwartkop	X	X	4
Weiland (Windharp)			
Geen broedvogels aanwezig			

Tabel 2: Aandachtspunten en maatregelen

	Aandachtspunten	Maatregel
1.	Uitvoeren BMP	Vanaf en volgens landelijk vastgestelde data Broedvogel Monitoring uitvoeren. Uitvoering vindt plaats tot na het Oranjewoud Festival. De laatste “echte monitoring” zal op 20 mei plaatsvinden, vijf dagen voor de opbouw.
2.	Broedende ooievaars	<u>Proeftuin</u> : observeren, nestbomen uitrasteren, horeca verplaatsen, geluidsrichting aanpassen. <u>Moestuin</u> : observeren, nestboom uitrasteren, pad verleggen. Voormalig backstage: monitoren
3.	Kanaal naar Museum Belvédère	Geen zwaar versterkt geluid naar de bosschages i.v.m. verstoring diverse zangvogels, in het bijzonder voor de nachtegaal. Uitzondering is wanneer ze al stevig zitten te broeden en wanneer ze jongen in het nest hebben.
4.	Algemeen geldend voor het gehele terrein: Broedende vogels/ jongen groot brengen	Geen activiteiten vanaf 5 m (afhankelijk van de soort)
5.	Specifieke soorten	<u>Bosuil</u> : Ondanks dat het er een uitstekend gebied voor is, is er geen bosuil aangetroffen tijdens de BMP-rondes. Er zijn meerdere avondbezoeken geweest. Hier is ook geluid bij gebruikt, maar er zijn geen reacties waargenomen. <u>Ijsvogel</u> : De ijsvogel bevindt zich ter hoogte van het stenen gebouw aan de oostzijde. Daar in de buurt komt een aggregaat te staan en een overlooptoilet o.i.d. De ecologisch begeleider (GT) wijst EF aan waar de buis in het water mag en waar de aggregaat mag komen te staan.

Conclusies

Tijdens het Oranjewoud Festival is er geen verstoring, vernieling en/of onomkeerbaar gevolg opgetreden op het gebied van flora en fauna. Een aantal opmerkelijkheden samengevat:

- Tijdens de veldbezoeken is gebleken dat zich meerdere paartjes van de ooievaar in en rondom Oranjewoud hebben gevestigd. Hierdoor maakt het Oranjewoud Festival-terrein deel uit van het broedgebied van de ooievaar. Tijdens het Oranjewoud Festival wordt geluid geproduceerd. Dit betreft geen overdadig hard geluid, maar het kan een storingsfactor zijn. De verstoring door geluid is van tijdelijke aard. Uit diverse onderzoeken naar tijdelijk geluid is de conclusie getrokken dat dit niet leidt tot permanente verstoring van broedende vogels en in vergevorderd stadium van het broed (zie literatuurlijst voor onderzoeken). Er is ook geen effect op het broedsucces aangetoond. Verschillende monitoringen tijdens voorgaande edities van het Oranjewoud Festival zijn in lijn met de resultaten van de diverse onderzoeken. Voor de editie van dit jaar zal verstoring door geluid enigszins opgetreden zijn, echter de tijdelijke toename in geluid heeft niet geleid tot een blijvend effect op het leefgebied of de populatie van de ooievaar. Een tijdelijke toename van activiteiten op het terrein van het Oranjewoud Festival heeft daarom niet geleid tot een significante verstoring. Daarom mag de conclusie getrokken worden dat de instandhoudingsdoelstellingen niet zijn aangetast.
- Aanvoerroutes van het Oranjewoud Festival voor op- en afbouw gaan over het bestaande zandpad in de Overtuin, waarop rijplaten zijn gelegd en het halfverharde pad naar de “moestuin”. Beide paden worden al intensief gebruikt door recreanten. Tijdens het Oranjewoud Festival is het directe leefgebied van de ooievaar betreden, maar niet het foerageergebied, dat zich voor het grootste gedeelte net buiten Oranjewoud bevindt, blijkt uit de veldwaarnemingen. De ooievaars hebben zich weinig aangetrokken van de aanwezige wandelaars en fietsers. Ze foerageren af en toe dicht bij de recreanten en keerden met hun “buit” terug naar het nest. Het festival en het gebruik van de paden zorgde wel voor betreding of aantasting van de leefgebieden van de ooievaar. Dit is echter te verwaarlozen omdat de ooievaar voor 95% buiten de Overtuin en de overige festivalplaatsen van het Oranjewoud Festival foerageert.
- De maatregelen die door de organisatie genomen zijn op het “proeftuinterrein”, hebben geleid tot het gewenste gevolg, geen verstoring.
- Alle maatregelen die genoemd zijn in tabel 2, zijn door de organisatie uitgevoerd.

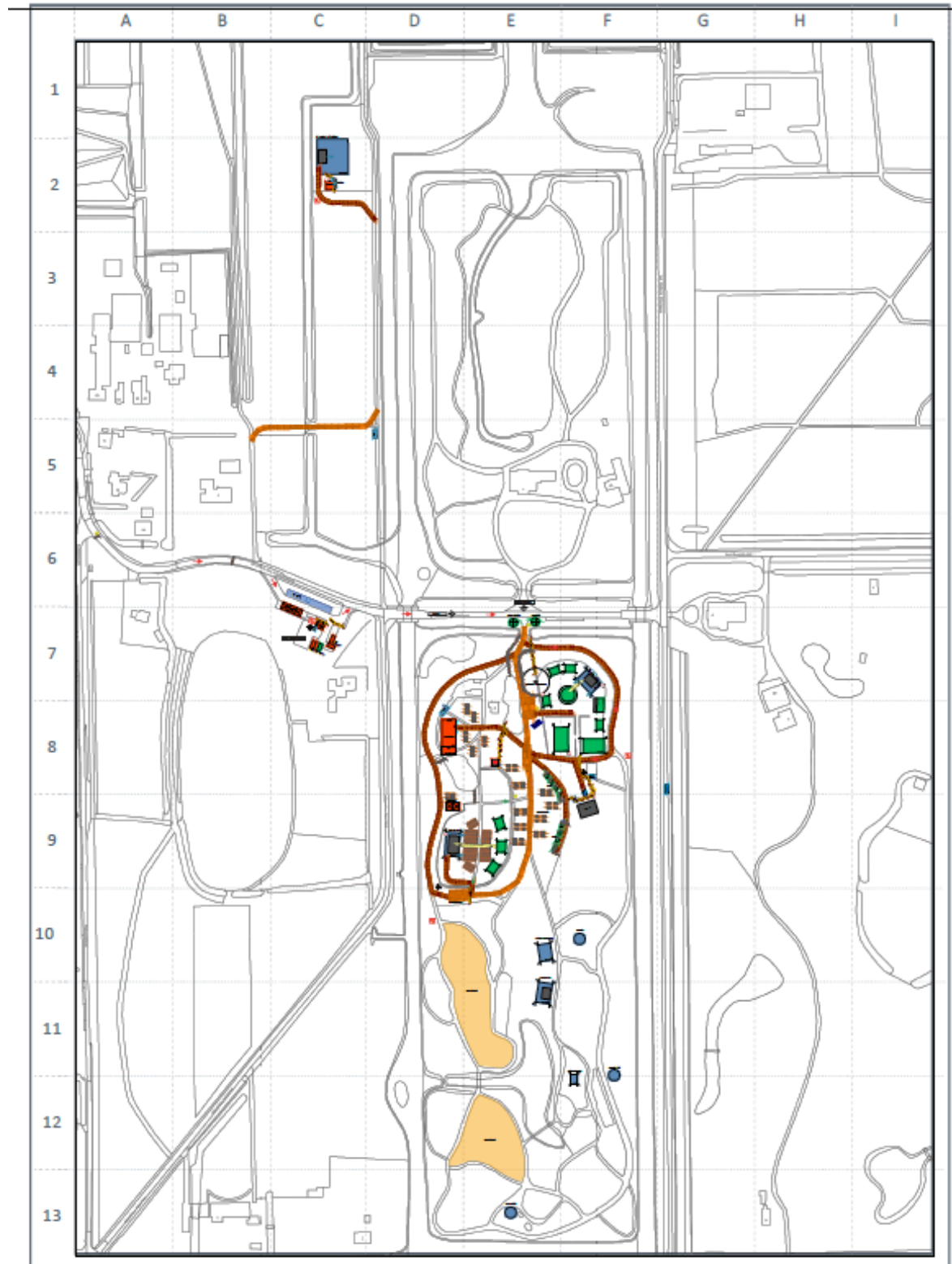
Noemenswaardige bijzonderheden:

- tijdens de lichtschouw bezoek van de das;
- tijdens de eerste avond met voorstellingen in de Overtuin bezoek van de das;
- intensief foerageergedrag van de drie ooievaarsparen (2 paren in de Overtuin en 1 paar naast de moestuin);
- een toename van maximaal 33 vleermuizen tijdens een festivalavond t.o.v. de waarnemingen voor het festival (2^e avond):
 - 7 laatvliegers;
 - 2 grootoorvleermuizen;
 - 3 rosse vleermuizen;
 - 21 gewone dwergvleermuizen.
 - voor het Oranjewoud Festival 5 vleermuizen (3x laatvlieger en 2x gewone dwergvleermuis), tijdens de lichtschouw 9 vleermuizen (4x laatvlieger en 5x gewone dwergvleermuis), tijdens de eerste avond 17 vleermuizen (7x laatvlieger, 2x rosse vleermuis en 8x gewone dwergvleermuis);

- de gewone dwergvleermuis vloog tussen het publiek en door de tenten heen in de proeftuin, niet één keer, maar een half uur lang. Het publiek had niets in de gaten en de vleermuis trok zich nergens wat van aan.
- De middelste bonte specht is vertrokken door de vestiging van een bosuil in de naaststaande boom.
- De kool- en pimpelmees trokken zich niets aan van de mensen in de nabijheid van hun nestgelegenheid.

Bijlage 1: Plattegrond (eerste versie)

oranjewoud festival

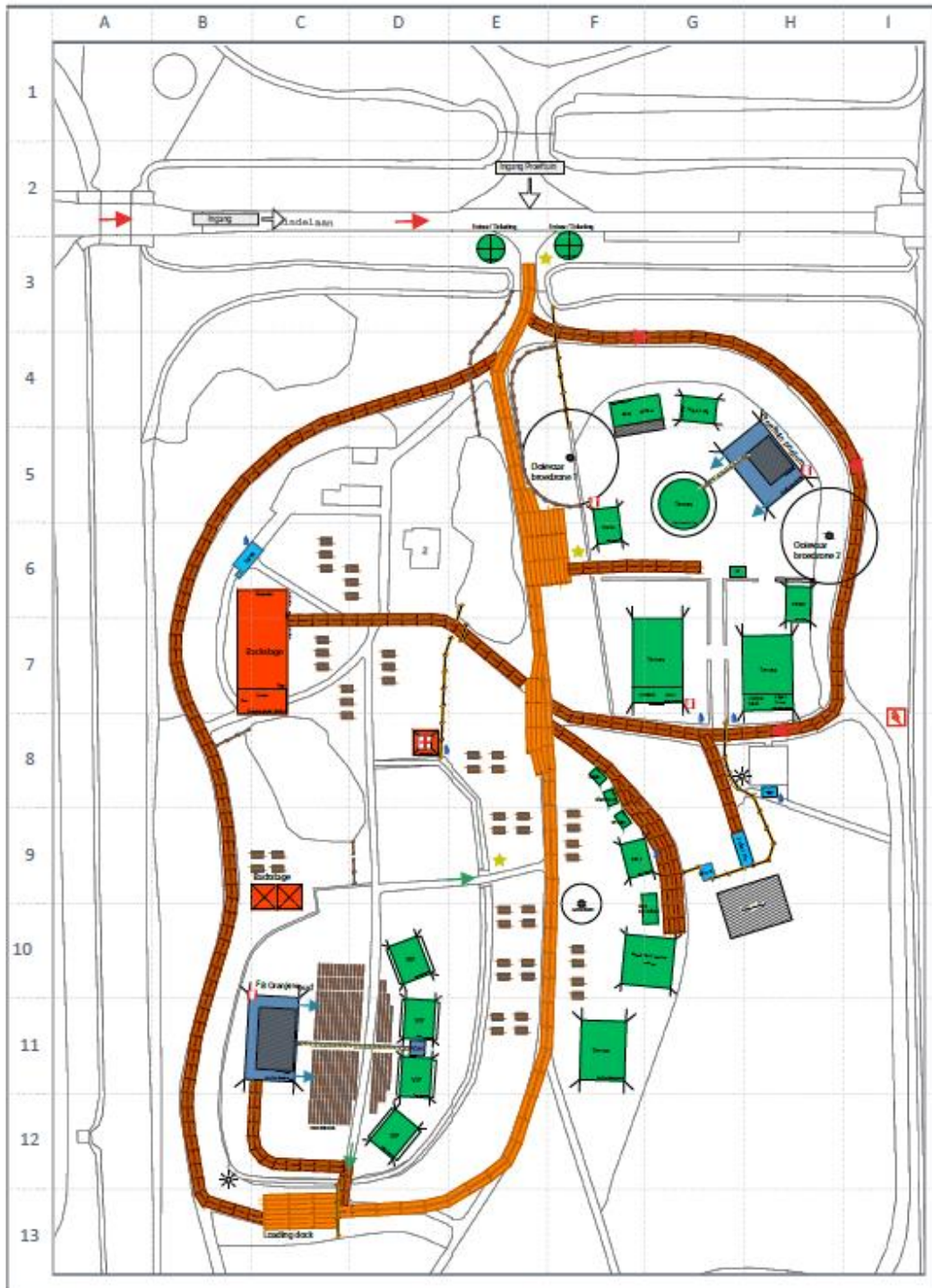

Bijlage 2: Overige locaties

Bijlage 3: Plattegrond (aangepaste versie)

oranjewoud festival

Literatuurlijst

Gebruikte literatuur

1. Antea Group, 2016. Broedvogelonderzoek in het Twiske, begeleiding broedvogels bij het Lentekabinet festival, d.d. 18 juli 2016;
2. Antea Group, 2017. Broedvogelonderzoek in het Twiske, begeleiding broedvogels bij het Lentekabinet festival, d.d. 24 juli 2017;
3. Antea Group, 2018. Broedvogelonderzoek in het Twiske, begeleiding broedvogels bij het Lentekabinet festival, d.d. 9 juli 2018;
4. Antea Group, 2019. Broedvogelonderzoek in het Twiske, begeleiding broedvogels bij het Lentekabinet festival, d.d. 25 juli 2019;
5. Altenburg & Wymenga, Feanwâlden, Ecologische Beoordeling van Oranjewoud Festival in Heerenveen, maart 2016;
6. BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten;
7. Grienkant, Resultaten Inventarisatie Oranjewoud Festival, 2016;
8. Grienkant, Resultaten Inventarisatie Oranjewoud Festival, 2017;
9. Grienkant, Resultaten Inventarisatie Oranjewoud Festival, 2019;
10. Grienkant, Ecologische begeleiding Oranjewoud Festival, 2021;
11. Grienkant, Ecologische begeleiding Oranjewoud Festival 2022;
12. IPC Groene Ruimte, Certificering Zorgvuldig handelen Flora- en Faunawet, Niveau 1, 2010;
13. IPC Groene Ruimte, Certificering Zorgvuldig handelen Flora- en Faunawet, Niveau 2, 2010;
14. IPC Groene Ruimte, Certificering Zorgvuldig handelen Flora- en Faunawet, Niveau 3, 2010;
15. IPC Groene Ruimte, Certificering Zorgvuldig handelen Flora- en Faunawet, Niveau 4, 2010;
16. Regelink, Beschermde soorten door de Flora- en faunawet, <http://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-door-de-flora-en-faunawet>;
17. Staatsbosbeheer, <http://www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/oranjewoud>;
18. Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl>;
19. Synbiosys, 2020. Effectenindicator gebieden. Geraadpleegd op 18 april 2022;
20. Tauw, 2020, Natuurtoets Lentekabinet, d.d. 15 mei 2020;
21. Tauw, 2018, Kennisdocument Vuurwerk en Wet Natuurbescherming, d.d. 1 november 2018;
22. Tauw, 2017, Buitenevenementen en ecologie, d.d. 18 mei 2017;
23. Van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen;
24. Vogelbescherming Nederland, Vogelgids, <http://www.vogelbescherming.nl>;
25. Waarneming.nl, eigen waarnemingen

MORV

onderzoek ruimte & milieu

Contactgegevens

0522 24 74 77

www.morv-adviseurs.nl

info@morv-adviseurs.nl

Adres kantoor Drachten

Lavendelheide 21.111

9202 PD Drachten

Adres kantoor Meppel

Blankenstein 134c

7943 PE Meppel

Copyright ©

© Copyright MORV adviseurs. Alle rechten voorbehouden. Tenzij anders vermeld berusten alle rechten op informatie (tekst, beeld, geluid, video, etc.) die u in dit document aantreft bij MORV adviseurs.